

Maragall i l'alquimista

L'expresident català ha constatat el fracàs de l'"Espanya plural" que va creure possible amb l'accés de José Luis Rodríguez Zapatero al Govern espanyol, amb l'estendard del nou Estatut. Ara, Maragall, lliure d'obligacions, experimenta noves fórmules observant moviments polítics a Europa a la recerca de l'embrió d'un espai polític equivalent al del Partit Demòcrata dels EUA

Amb l'inesgotable moral de l'alquimista, Pasqual Maragall intenta, una i altra volta, resoldre l'enigma de l'"encaix" entre Catalunya i Espanya. La setmana passada, després d'uns mesos absent de l'escenari polític català, l'expresident va irrompre de nou, amb la seva inestimable capacitat de descol·locar tothom.

Primer va ser en una entrevista al diari italià *Europa*, on reconeixia obertament que l'esforç i el desgast per a tirar endavant el nou Estatut, tal i com han anat les coses, no havia valgut la pena, i que va ser un error no plantejar primer una reforma de la Constitució Espanyola. Aquesta va ser la primera gerra d'aigua freda llançada per Maragall a l'abaltida política catalana del segon tripartit. Ja pel broc gros, va arribar la segona tassa de brou, quan la revista *L'Avenç* anunciava que en una entrevista a l'expresident Maragall, en el número del mes de maig, aquest reconeixia sentir-se "personalment traït" per José Luis Rodríguez-Zapatero, que havia promès que donaria suport a l'Estatut que aprovés el Parlament de Catalunya.

Maragall també parla en l'entrevista de les ingerències de Zapatero en la seva trajectòria. Va reconèixer que el líder dels socialistes espanyols el va invitar a deixar la presidència de la Generalitat perquè preferia José Montilla,

i que va ser pressionat per destituir Carod-Rovira de conseller en cap, després que es va fer pública la reunió del dirigent independentista amb activistes d'ETA, el gener de 2004.

Maragall també retreu al president espanyol haver perdut els plantejaments inicials ambiciosos quant a la reformulació de les relacions entre Catalunya i Espanya. Defensa que l'objectiu era construir una "Espanya plural", però quan, el gener de 2006, Zapatero i Mas van arribar a un acord sobre l'Estatut a la Moncloa, passa que "tornen a la filosofia antiga". I afegeix que "el Zapatero federalista ha deixat pas a un Zapatero felipista. És un pas enrere per al federalisme". Segons Maragall, aquest canvi s'explica perquè Zapatero va anar topant, cada cop més, amb la situació real, "amb una Espanya que no admet el federalisme que ell havia assumit, si més no aparentment".

Finalment, aquest procés polític va anar desgastant "el projecte" i el president espanyol va anar optant, diu l'expresident, per una política més realista, "una *realpolitik*", que ha aparcat "el projecte històric de l'Espanya federal", pel de la "conlllevança", que ja aplicaven "Jordi Pujol i Felipe González".

L'expresident té la fama d'imprevisible, una fama indiscutiblement forjada amb el seu propi esforç. Precisament per això els seus companys de formació, han volgut treure ferro a la nova

irrupció "maragalliana", amb el tradicional i resignat "el coneixem de fa molts anys", per no donar més llenya a l'oposició, que com és lògic ha trobat una bona munició en aquest episodi. De fet, Artur Mas ha acusat el mateix PSC i el president Montilla de ser els principals responsables de les dificultats que troba el desenvolupament del procés estatutari. Des d'Esquerra, el conseller de la vicepresidència i president d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira, ha retret a l'expresident que ara formulés reflexions molt semblants a les que ERC va plantejar quan va defensar el "no" a l'Estatut i que va significar l'expulsió dels independentistes del Govern presidit pel mateix Maragall.

Una reflexió que ve de temps. Al marge de reaccions, i del moment en què l'expresident fa les declaracions, a les portes de la campanya electoral de les eleccions municipals, les revelacions de Pasqual Maragall responen a un procés de reflexió fet en els darrers mesos. Així, doncs, Maragall, seguint el seu *tempo* polític particular, ha optat per fer ara aquestes revelacions, de manera conscient i meditada, no pas fruit de l'atzar o la rauxa. I és que, com han explicat alguns mitjans de comunicació, destacats socialistes havien intentat de persuadir l'expresident de no fer ara aquestes reflexions, per evitar perjudicar el seu successor, José Montilla, i el govern tripartit. Ja en la recepció oficial de la Diada de Sant Jordi, alguns membres del PSC havien expressat la seva inquietud per les reflexions de l'expresident.

En cercles propers a Maragall ja fa temps que es coneix el descontentament i les inquietuds de l'expresident. Expliquen que l'exalcalde de Barcelona i expresident català, creia, potser amb un excés de confiança, que en el seu intent de reformular les relacions entre Catalunya i Espanya podria comptar amb el suport d'un important sector liberal-progressista espanyol. Aquest sector se suposava que era el que liderava Rodríguez-Zapatero. El problema va ser que, a l'hora de la veritat, tant el discurs pro-Estatut de Catalunya, com l'existència d'un Govern tripartit a la Generalitat comportava un gran desgast polític per al PSOE i per al president del Govern espanyol, ja que

aquells suposats "aliats" no estaven en la línia d'aquelles propostes.

L'expresident Maragall va constatar en la seva pròpia pell, doncs, que la suposada aliança entre el liberalisme progressista de Madrid i el catalanisme tenia un sostre molt baix. De manera que semblava inevitable que aquell projecte fracassés. I el fracàs ve, de fet, per la incapacitat democràtica d'Espanya d'assumir la pluralitat. Es en aquest context que cal situar les reflexions de l'expresident.

Crear un Partit Demòcrata. De fet, una de les entrevistes que han aixecat rebombori han estat fetes en un mitjà italià. I no és casualitat, ja que Pasqual Maragall manté una relació molt estreta amb aquest país. Tant és així que, en cercles del mateix Maragall, es destaca l'interès de l'expresident pel procés de reformulació de l'esquerra italiana a través de fórmules com les del Partit Demòcrata Europeu, impulsat a Brussel·les el 2004 per François Bayrou, Francesco Rutelli (exalcalde de Roma i amic de Maragall) i amb Romano Prodi, com a president d'honor. Maragall mira europa com una de les possibles vies per superar els murs que finalment ha trobat per al projecte d'Espanya plural que ell defensa.

El principal mirall, però, no és aquest, sinó el model del Partit Demòcrata dels EUA, la validesa del qual Maragall sempre ha defensat. Ja fa anys que en els debats interns entre els cercles socialistes, sobre la necessitat de modernitzar i regenerar el projecte d'aquesta formació, Maragall ha defensat, en alguns entorns, la necessitat de crear un espai com el del Partit Demòcrata dels EUA. Fins i tot, fa uns tres anys, Maragall ja havia comentat en cercles propers, la idea de fer un Partit Demòcrata. De fet, Ciutadans pel Canvi, la plataforma que va donar suport electoral a Pasqual Maragall en les eleccions al Parlament de Catalunya del 1999, ja es podria interpretar com l'intent de trobar un espai que, en part, ajudés a superar les limitacions que, al seu entendre, tenia el PSC per a créixer.

Per Maragall, una organització com la del PD dels EUA ofereix una flexibilitat interna molt més gran que la de les formacions polítiques tradicionals, és més obert a les minories i basa la seva

Pasqual Maragall, amb José Luis Rodríguez Zapatero. L'expresident català afirma que s'ha sentit "personalment traït" pel dirigent espanyol.

cohesió fonamentalment en el valor de la democràcia, de manera que es pot obrir a amplis sectors de la població, més enllà dels socialdemòcrates.

Ara, però, l'expresident podria estar caient en la mateix error. De manera que l'excés de confiança que va tenir amb els suposats aliats del socialisme espanyol, ara el podria estar tenint amb aquest projecte d'àmbit europeu. Si més no aquesta és una de les reflexions que fan persones properes a Maragall.

Un projecte difícil de cristallitzar. En tot cas, la idea d'un Partit Demòcrata no és res més, de moment, que això, una idea. Una de les moltes que ha anat escampant Pasqual Maragall durant la seva basta trajectòria po-

Pasqual Maragall ha expressat en alguns cercles la necessitat de crear una mena de Partit Demòcrata dels EUA

lítica. I, de moment, no forma part de cap estratègia definida, ni pel mateix expresident català.

Així doncs, diversos representants socialistes consideren que és erroni traslladar el que s'intenta fer a Itàlia, amb el Partit Demòcrata, ja que se situa en un context molt diferent, amb una esquerra molt atomitzada i molt desgastada, i amb tradicions polítiques molt diferents. A més, és un projecte discutit per amplis sectors de l'esquerra italiana, com el dels sindicats.

A Catalunya hi ha hagut casos de processos de convergència de diversos sectors polítics, que seria l'objectiu de la creació d'una formació així. És el cas de la Convergència Democràtica de Catalunya, de la Convergència Socialista o el mateix PSC. Però val a dir que es van produir en uns processos de transició política en què també existia una atomització de sigles. I que per tant, difícilment ara es podria repetir un procés semblant.

De manera que ens trobem probablement en el camp de la reflexió teòrica, molt allunyat de la pràctica. En tot cas, també és cert que abans de qualsevol experiment primer cal l'exercici teòric.

Enric Rimbau